

Государствени бюджетни образователни учреждении

ш. Магаса дешара юкъарло

Рассмотрено: <u>Инн</u> / Куркиева З.Б. / Протокол № <u>1</u> от <u>08.08.2023-24г.</u>	Согласовано: Зам.директора по НМР <u>Булгучев</u> Б.Х./ августа 2023-24г.	Утверждено: Директор ГБОУ «Центр образования г. Магас» Торшоева М.М. Приказ № от <u>08.08.2023-24г.</u>
--	---	--

Дешар хъехара балха программа

Класс : 2.

Хъехарх : Зурабнальван Абубакара Мадина

Сахъатий боарам:

Шера: 33 сахъат.

Клира: 1 сахъат.

План оттаяй ФГОСа положенца а декхарашца а ювзаяль книжка программах «Дешара книжка». Отгадаравш: К. А. Гагиев, Н. Д. Котиева, Р.И.Оздоев, Магас издательство «Сердало» 2009 шу.

Magas, 2023 шу.

2 классе 2023-2024 шера дешар хъехара балха программа

Д1акхетора къяхат.

Программа оттаяй ФГОСа компоненташа ювзаяй, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаячя хъокхама программага хъежжа 2 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжжак. Книжка чулоацам оттабаьрш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а дав кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство-205 оар1ув.
Юххъанцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархонта хъалхашка докхий а беххтохаме а декхаращ латт: дешархой шаъра, нийса, кхегадеш, къоастадеш деша 1омабар; дешара книжжаш т1арча произведеней чулоацам бовзийтар а цар кергтера уйла йовзийтар а.
Эрсий ўоазонхой произведенеш юкъеъхъара малан да г1алг1аи эрсии литература в1ани ювзаяра, метга клоаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта бөзэм т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Программа лерх1ам ба:

- дешархой 1омабе шаъра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;
- дешара бөзэм т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалийттар, из харжа а шоаш деша а хар;
- художественни х1ама довзара бөзэм кхебар, произведенеш ешааш дешархона шоашта хетар дувцар, хъзатойтар, оазаца а дешашча а сургаш дехкар;
- догтаг1алах, дикалах, эзделах, бакъдараҳ кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийттар, дун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхеяр.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувциар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-апр1лар1а хурголаш д1анийбе хар.
- Сабаре, дешдоакъонша дешарца шаъра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, бларчча дешашта, ч1оаг1а деша хар. Т1ехъ-т1ехъгар1а сихлущ деша хар.

Литература хара пропедевтика.

- Тайп-тайпара уйлаши юла предложенем текст йоаннага а, текст сенса оан а хар. Текста чулоацам а кергтера уйла а дешархочоа шийна хъаала хар.
- Текста чулоацам хъабувциар, дешашхъа сюжета чу хетаргаха дувциар1дар е хургудар хъаала хар.

-Дешархонта хъехархочун новкъостаца ха деза текста юкъера синонимаш, антонимаш, эпитеташ хъалеха.

Байта а проза а чулоцам влани биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой ххоллама болх.

-Йовхъамех дешар, хъхъокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езача текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хъежжка, 1алама хъбал довзаш хила.

2 класса дешархочун ховши хилла дезачун ларда эшамаши.

Дешар.

Уйла тайлохийташ, нийса, бяларчча дешашца дешара тълавалар. **1 ахшера члоагла** оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхагла а деша.
2 ахшера дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, бяларчча дешашца, эша сихал а члоаглан а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхагла дешар.

Дешархонта ха деза:

- дешачун тиллача цера уйла е, цун чулоцамциара бувзамах, кертера уйла, шун къайлагла дола малан малагла да, шоай ци тилла;
- произведене церага а сургашка а хъежжка дувцаргдар фуд хар;
- кертара дешаш хъалеха, хъехархочун хаттарашта жоп дала ха;
- жоп члоаглдеш чулоцам чура эша предложенеш хъалехар;
- шоаш текста доагла хаттараш оттаде;
- текст доакъюшта екъя, шоаш цу доакъюшта ци тилла;
- текста кертера уйла хъаала, из текста цлерана йовзае;
- произведенешка бувзача турпалхоех шоашта хетар дувциар, дийшачох шоашта хетар хъаалар, коргрбар;
- чулоцам нийса а дукха хъама юкъе ца дутаи а хъадувти;
- текста дешаш а предложенеш а юкъейодлаш хоржжан деша;
- байташ а зламига дакылгаш а дагахъа юмале, эшама тайпара синя, оиз толен, члонгла, текстага хъежжка;

-тайп-тайпара литератури жанраш шоайла къоастае ха (дүвцар, фальг, байт, клоанолг, шира дүвцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илии, кх. д1. а).

Метацрдметни

Регулятивни УУД

- Хъярхочунца дешара талдуллар оттаде, урока лерхламга хъежжа. Деша дешара лерхламашка хъежжа.
- Массанецца цхъана урока план оттае ха, произведени чулбацам хъабувциара план оттае ха. Планага хъежжа беш бола болх тахкар, баячча балхса корта бар, мах бар, иштга къычча дешархой балха мах бар.
- З1амигача тоабаца е шинне цхъана болх беш, кердача темах хөвр а, дө хөвр а хъакъоастадар. Урок йодаш бечча балхах разза хилар е ца хилар д1аядар, лакхача говзала т1акхүши хилар хъахъокхар.
- Ше баячча балхах разза хилар е ца хилар дешархочо ший лоламаг1а хъаалар, урока карах ца доолача х1ама теркам бар, из тоадара болх бе лерх1ам дагалашар.

Познавательни УУД.

- Текста тохкам бе ха, хъехархочо хаттарашца новкъостал а деш. Деша къайлама м1ан ха, из тахка.
- Произведенеш шоайла йиста, в1ашкоттае, юкъарадар а тарадоцар а хъоолаш.
- Дийшачун дакъя листа мукъама е или дакъца, е сургата, е кицаца.
- Произведенни турпалхочо дечун баъсан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш дооладе, дарьжка дувзаденна къамамыл д1е.
- Г1алг1ай фальгаш кхоллара лерхлам ха, цар лу пайды, цар лерхлам ха.
- Поззи а проза а шоайла къоастае ха, литературии 1илман кхетам балара текстини санна.
- Кхоллама навыкаш хъахъокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувциаш, просктни т1адулуараш кхочацшеш.
- Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

- Дувцара къамаъл оттаде, урока болх беш кадай хила, хагтараш тела. Диалоге, тоабах болх беш дакъя лаша. Шийна баксахъа хетар чоаг1 деш, кхынчарца къамаъл де хар.
 - Темага хъежжка 5-6 предложенех дувзаденна къамаъл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхынчунга ладувг1 а ха, къовсама юкъе дакъя лаца.
 - Произведенни урпалхочо дачун мах бе, эзди дешашча къамаъл де.
 - Кхынчархой урока бъчча балхя мах бе ха, отаячча критереша.
 - Барт бара кийча хилар хъаъюхар, къовсам, дов е цатом дъбаккхара тайп-тайпара вариацеш йоалае ха.
 - Боккхийчарца къамаъл деш, книжкаши, дошлоргashi, энциклопедии дешаш кердадар, пайдабар леха.
 - Йокъха юоца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъяр, проекта темага хъежжка, слайдашка хъежжка темах лаъца лоаща дувца.
- Личностни.**
- Ше вънна мотиг ховш хила, ше малаг1 эта этносаци лоарх1аш ва ха. Кхъчча къамех цар сий деш къамаъл дар.
(хилар)
 - Ше вънна мотиг ховш хила, ше малаг1 эта этносаци лоарх1аш ва ха. Кхъчча къамех цар сий деш къамаъл дар.
 - Кхъйола культураш а, къамаш а долгя ховш хилар, дикаг1а довзачарех хъадувца ха, культураш е динаца шоай культура е дина тарахетараши хваала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).
 - Йокъа а ца лелхаш, кхынчунга ладувг1 а ха, ший уйла сатийна длаалар, тайп-тайпара аргументаш а юоалаеш. Дешархой въаш къовсам балара бахъанаш ха.
 - Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хъаъюхар, библиотеке ахар, мукъа волчя хана, урока эша материал кийчъяр.
 - Йоазонхой кхолламах ха беззам болаш хилар хъаъюхар, шийна этгара чоаг1арла беззачар илераш яха хар, беззара баъхъан а хъашлар.
 - Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.
 - Ишколе вахара бокъонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочуи масалаш доападе йиншача пронзведени юкъера.
 - Сага новкъостал доантани ше болх бе ховш хила, ше дашархочуи масалаш доападе йиншача пронзведени юкъера.

- Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хъалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а элитеташ а шоай къамаьла юкъедоаладар.
- Эзделаца дар доацар ховш хила, литератури турпалхоехи эздийча сагахи йоахка оамалаш хъаовцаха, гъулакхана дар доацар къоастаде ха.
- Дешаш а яздеш а нийса ваглараи б1аргий са толха па дараи йоагла бокъонаш ховш хила. К1авдвалар д1адоакхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокъонаш ц1аг1а а накъйоалаш лепнае ха.

2 а

Дешар 4 класс - 34 сахьат.

Календарни-тематически план.

<i>№ и/ и</i>	<i>Урокка тема</i>	<i>Са хъа ти й боа ра м</i>	<i>Дешархой дешара т1ехлиса хилара бе беза болх. Универсальни дешара ардаманн ардаманн (УУД).</i>	<i>Материал 1омаяра лоарх1аме ардаманн (планируемые рез-ты).</i>	<i>Бокъоница йола ха яла лерх1а ха</i>
1.	Озанавькан С. «Глагта, деша 1 г1о!», Шеденчыкран С.	1	Дешара декхараш кхочачандира кинжка хъаракасинца а кинжасинца	Кинжкката болх бен эши хъаракасин малаг1аш да хар. Чүлөнцамца болх бе	06.09 <i>06.09</i>

2а

	«Ахка дагадоха вайна», Йовлой М. « Чксьарре», Осминькъан Хъ. « Гүйре», « 1ажий беша».	а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, чулоацама кертера уила хъала хар. Дешара кхетама лард 1омаяр, прозаически а поэтически а текстца болх бе хар 1омадар, кертерадар хъалахар, корта бе хар.	хар. Дошпорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст отгае, цу чулоацамах къамаыл де хар. Йоазонхой текстага хъежжа з1амига текст отгае, пу чулоацамах къамаыл де хар. Шарьра деша, тъехъ-тъехъяла оаз лаъгъеш дагахъа.	13.09	13.09
2	«Мужки чаи» (эрсий фаяг). Яндаилькъан Дж. «Гларалураш», «Гүйра».	1 Бахъана хъахиннаучинней юкъера бувзам гучабакхар, дувциара къамаыл оттаде хар, бларчча дешашца дешар, къамаыль уйла еш. Поэтически текста дешара кхетама лард 1омаяр, кертерадар къоастаде хар, дувцаучун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювицара говзали 1омаяр, цун хъал, оамал хъахъоискаш.	Фольклора жанраш ховш хила. Фаълга турпалий оамалаш тахха хар, фаълга план оттаяр, чулоацам хъабувцар. Глалгай поэтий байтш ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоацам тахкар, байтш дагахъа ешар. Оаза низада байта чулоацама логически тохар де.	20.09	20.09
3	Шеденъкъан С. «Акса боабашк»	1 Дувциар хъадувциара нийса логически къамаыла «з1ы» оттаяр, дийшачох лайца нийсархоща къамаыль де хар. План оттаяр, корта бар, дешай лексически малин дар.	Дувциара чулоацам кхегатбергболаш деша б1арчча дешашца, хъадувца хөвргдолаш план оттаяе, сургапика хъежжа чулоацам хъабувца, хаттар отгаде ха, дувциара турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъала хар.	27.09	27.09
4	Хамхой А. «Дошо гүйре». Кицаш. Шеденъкъан С. «Гүйрен г1улаахаш», Шеденъкъан С. «Хъа з1амига Даъх-Глалгайч».	1 Хъехархочо а дешархона а дешашдар чулаца, тара дар хъалеха хар, шийна хетар хъала а кертерадар хъалаха а хар. Дийшачуун тараадар дооладе а, къамаыль тохъе дасъя лаца а, текста тохъе логически соцам беш деша хар а чоаг 1дар.	Гүйрах лайца дешашца лоацца дувциар кхоллар, шарьра, оаз тоаеш дешар. Логически тохар долаш деша хар. Дийшачуун малин дар, кицай малин дащар. Кицаш дловзар, тарадары дооладар. Шадисев Султана произведениет йовзани хила, дувциара къамаыл дар, шарьра дешар, хаттараш	27.09	27.09

22

5	Янданықъан Дж. «Найна лоамаш», Гамботнақъан Б. «Лоамашқа», Чаккенанықъан Ю. «Машар эш».	1 Текста тохкам бар, чулоацам хъабувца хара план отгайдар. Эшап йола информации книжка тлара хвалаха 1омадар, текста чулоацам кхетрабара дешаш логически бувзам боа ца беш 1оденса хара болх бар.	Поэтически текст ешаш соцам бе беза мотигиаш гучаяхар, юкъаралдар а кертерадар а къоастаде хар, дешархой дийшачох шоайла къамаыл де 1омабар, ший уйлап къамаылгага нийсай ийла хар хъехар.	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йозазонхой текстага хъежжа зъамига текст отгае, цу чулоацамах къамаыл де хар.
6	Шеденанықъан С. «Хъя йоккха Даъхе-России», «Вай турпала юртшаш», Шеденанықъан С. «Вай герб», «Вай байракх». Кипаш.	1 Прозатически текст еша логически «з.Ы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информации книжка тлара хвалаха хар, барчча дешапча дешар, дувицун кертера уйла ца йоаеш.	Шадиев Султана произведенеш йовзаш хил, дувицара къамаыл дар, шыра дешар, хаттараш отгаде, царна дизза жоп дала ха, текстага хъежжа чулоацам хъабувца кертерадар юкъера ца доаккхаш.	
7	Шеденанықъан С. «Фу айлар лорд?» 1арчакхинақъан С. «Мекъал», Ганкинақъан А.	1 Бахъанан хъахиниачуини юкъера бувзам гучабикхар, дувицара къамаыл отгаде хар,	Дувицара чулоацам кхетаберболаши депа б1арчы депашы, хъабувца хөвргидолаш шлан отгае, сургашка	

2 а

	«Хъяппа ларх Iар».	Бларчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш. Кертера уйла малагла я ховргдолаш нийса дешар. Кертера уйла малагла я ховргдолаш нийса дешар. Бахънан хъахиннаучинеи юкъера бувзам гучбаккшар, дувциара къамаъл оттаде хар, бларчча дешашца дешар, къамаъла уйла еш.	Хъежжка чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувциара турпалах шийна хетар а йоазонхоча хетар а хъаала хар. Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжка зыамига текст отгае, иу чулоацамах къамаъл де хар.	
8	Танкналькан А. «Ныкъа эзде». Боазарканаъкъан М. «Туми», Коазой Т. «Уй да бехке».	1 Шийна хетар а ховр а дувца хар, депархонца къамаъла юкъе дакъя лацар, дешачун малан кхегадергдолаш логически соцам беш дешар бларчча дешашца. Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувца нийса план отгаяр, кертерадар а доацар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъя лацар, хаттарашта дизза жол далар.	Глаглай гулакх, эздел ховш хила, вахарца дувзаденнача гулакхех къамаъл де хар, шаъра дешар, хоржаш дешар, доакъюш де хар. Дувциара чулоацам кхегабергболаш деша бларчча дешашца, хъаудувца ховргдолаш план отгае, сургашка хъежжка чулоацам хъабувца, хаттар оттаде ха, дувциара турпалах шийна хетар а йоазонхоча хетар а хъаала хар.	25.10 25.10
9	Хъоашалналькан 1. «Доккха дий дуне?», Мазиналькан М. «Оахца Муса». Ахилгналькан М. «Изаш»,	1 Оазаци текста турпалий эмоциональни оамал хъахъохшар, бларчча дешашца дешарца логически бувзам боа ца бар, прозаически текст малан доа ца деш деша 1 оамадар.	Дувциара чулоацам лоацца кертерадар ца дуташи хъабувца, бларчча дешашца, шаъра деша, доакъюшга екъя текст, масалаш доаладе хар.	08.11
10	Шеденалькан С. «Мурад», «Депа аха къордададъ». Горчханилькан Б. «Въльхий	1 Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувца нийса	Чулоацамца болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжка зыамига текст отгае, иу чулоацамах	15.11

20

	Аслан»	план отаяр, кертерадар а доацар а малаг ла да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамыла юкъе дизза дакъя лацар, хаттарашта дизза жол далаар.	къамыл де хар.	
11	Ушинский К. «Хъайбаш къовсадалар», Хъоаштнъкъан I. «Борнах», Шеденакъан С. «Зоопарк».«Борзи сискали» (файлг)	1 Текст еш логически «злы» йоа ца еш дешар, кертерадар а доацар а къоастаде хар, эша керда информации книжка тара хъалаха хар, барчча дешашца дешар, дувцатун кертера уйла ца йоаен.	Йозонхой текстага хъежжа зъамига текст оттае, цу чулоацамах къамыл де хар. Шарьра деша, тъехъ-тъехъгар оаз лаъгъиен дагахъа.	22.11
12	Ахилгнъкъан М. «Бакылг», 1арчакнъкъан Т. «Тайша бийг», Хъоаштнъкъан I. «Хъялт-митар», «Къазилги газити», «Гъаъзии аързин».	1 Дувцар хъадувцира нийса логически къамыла «злы» отаяр, дийшачох лавца нийсархоща къамыл де хар. План отаяр, корта бар, дешай лексически малин дар. Бахъана хахиниачунни юкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамыл оттаде хар, барчча дешашца дешар, къамыла уйла сп. Кертера уйла малаг ла я ховргдолаш нийса дешар.	Дийнатех дола фылгаш ховш хила, Шарьра, оаз тоаеш барчча дешашца деша. Озаша шийна фылга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувциар. Дешашца фылга турпала сурт-сигат дила хар. Хашагульгов Іаъла произведенеш ювзаш хила. Фылгти дувцира юкъе башхало малаг ла я хар, дийнатех лавца дувцираш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.	29.11
13	Хамхой М. «Борз». Дилингнъкъан А. «Фатимай пхъагал».Патнъкъан С. «Къазилг».	1 Текста чулоацам хъабувцира нийса план отаяр, кертерадар а доацар а малаг ла да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамыла юкъе дизза дакъя лацар, хаттарашта дизза жол далаар. Хъахиниачунни бахъанаюкъера бувзам гучабаккхар, дувцара къамыл оттае хар, барчча дешашца дешар,	Йозонхой текстага хъежжа зъамига текст оттае, цу чулоацамах къамыл де хар. Шарьра деша, тъехъ-тъехъгар оаз лаъгъиен дагахъа. Дувцира чулоацам кхетабергболаш деша барчча дешашца, хадувциа ховргдолаш шлан оттае, сургашка хъежжа чулоацам хъабувци, хаттар оттаде хар, дувцира турпалах шийна хетар а йоцонхочоа хетар а хъаша хар.	06.12

2 а

14	Ганенськян М. «Цици», Мерешкінськян С. «К'юлап», «Майкара цогат» (файл). «Борзи цогали» (файл).	1 Книжка книжкаца болх бе хар, хоржаш дешар. Кхетам болаш деша хар ломадар, чулоцама кертара уйла хъала хар. Бахъана хъахиннаучнинеи юкъера бувзам гучбаккхар, дувцара къамыл отгаль хар, бларчча дешаша дешар, къамауль уйла еш. Кертара уйла малагъая ховргдолаш нийса дешар.	Дүвида чулоцама кхегаберголаш депа бларчча дешаша, хъадувна ховргдолаш илан отгае, сургашка хъежжа чулоцама хъабувца, хантар отгаде ха, дувцара турпатах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъала хар. Чулоцамца болх бе хар. Дошлорт леладар. Йоазонхой текстага хъежжа зламига текст отгае, шу чулоцамах къамауль де хар.	13.12
15	«Сай» (файл). Осминалькан Х. «1а», Пушкин А. «1ан сайре».	1 Дешара дексхарааш кхоачашдара книжка хъаракаша а книжкаца а болх бе хар. Кхетам болаш деша хар ломадар, чулоцама кертара уйла хъала хар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а влани духьала а малан дола дешаш доаладар. Кертара уйла малагъая ховргдолаш нийса	Дийнатех дола фальгата ховшихила, Шарьра, оаз тоаеш бларчча дешашца деша. Оазаца шийна фальга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувциар. Дешашца фальга турпала сурт-сигбат дилла хар. Йоазонхой текстага хъежжа зламига текст отгае, шу чулоцамах къамауль де хар. Шарьра деша, тхех-тхехъягла оаз лайгъен дагахба.	20.12

2а

			дешар.	
16	Лыннальян М. «Лийга дув». Шеденальян С. «Жале лар».	1	Текста чулоцам хъабувцира нийса план отаяр, кертерадар а доацар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш бераша къамалла юкъе дизза жоп далаар, хагтарашта дизза жоп далаар	Фаълтай дувцираи юкъе башхало малагла я хар, дийнатех лаъца дувцираш довзаш хила, дийната оамалаш гучайоахаш дола дешаш хъалехар.
17	Веджинавкъан А. «Лай», Гамботнальян Б. «Чарахъе».	1	Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а влаши духъала а малан дола дешаш доацадар. Кертера уйла малагла я ховргдолаш нийса дешар.	Цаламах лаъца йола произведенеш ювзаш хила, цалама сургаш хъахъокха дешаш хъалехар, йоазонхочун уйлаш хъахъокха дешаш хъалехар, ший уйлаш тоаца дувцира яхка хъяновида хар.
18	Хоашалнальян 1. «Лай хъунаг 1», Мазинальян М. «Лан ди», Мазинальян М. «Марем», Кхоартой М. «Лан ловзар».	1	Текста дешара кхстама лард 1омаяр, кертерадар къоастаде хар, дувчиачун тохкам бар, кертерадар а кертера доацар а къоастадеш. Байт ювцира говзал 1омаяр, дун хъал, оамал хъахъокшаш.	Йоазонхой текстага хъежжа зламига текст отгае,цу чулоцамах къамал дэхар. Шаъра деша, тъехъ-тъехъяг а оаз лаъгъеш дагахъя.
19	Шеденальян С. «Маднат» 1арчакнальян С. «Ахъмад-глишлонх».	1	Бахъана хъахиннаучнне юкъера бувзам гучабакхар, дувцира къамал отгаде хар, б1арчча дешашца дешар, къамалла уйла еш. Кертера уйла малагла я ховргдолаш нийса дешар.	Дувцира чулоцамам кхетабергболаш деша б1арчча дешашца, хъалувца ховргдолаш план отгае, суртшика хъежжа чулоцамам хъабувца, хаттар отгаде ха, дувцира турпалах шийна хетар а йоазонхочоа хетар а хъаадла хар.
20	Шеденальян С. «Хъан болж ба дикгала?», Осминальян Хъ, «К1а, к1а», Гыгенавкъан Г. «Жалу хургва со а», Осминальян Хъ, «Фийг».	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоцамам хъабувцира нийса план отаяр, кертерадар а доацар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш бераша къамалла юкъе дизза лаъца лаъца, хагтарашта дигтия жоп	Чулоцамама болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежжа зламига текст отгае,цу чулоцамах къамал дэхар. Дийшар вахариа дувза а диста а хар. Г1алг1ай поэттий байтшаш ховши хилар. Байт сурт дешашца дилар, чулоцамам тахкар, байтшаш дагахъя спар. Оаза

2 а

			низаца байта чулоацама логически тохар де.	
		далар. Дешара декхараш кхоачашдара книжкаца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Іомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вълаши духхала а малан дола дешаш доаладар.		
21	Хамхой А. «Са нана дика я», Меданыкъян З. «Са давнана», Хамхой Г. «Са нана»	1	Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а вълаши духхала а малан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малагъя я ховргдолааш нийса дешар.	Йоазонхой текстага хъежска зъамига текст оттае, цу чулоацамах къамаль де хар. Шъара деша, тъехъ-тъехъял а оаз лаъгъиеш дагахъа.
22	«Бекар» (фавыл), Муталапианъкан Хъ.-Б. «Башир», Ахилпналькан М. «Мамая ёди», Кхүзгналькан И. «Нана».	1	Кхетам болаш деша хар Іомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вълаши духхала а малан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцира нийса план отгаар, кертерадар а доацар а малагъя да хар, дийшачун тохкам беш бераща къамаль яюъе дизза дакъя лашар, хагтарашта дизза жоп далар.	Галгъай фалгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувциар, тахкар, сургашка хъежжа лоацца дувциар отаде хар, книжка тъарча хагтарашта жоп дала ховргдолааш, малан кхетадеш деша. Хоржаш деша. Чулоацамыа болх бе хар. Дошлорг леладар. Йоазонхой текстага хъежка зъамига текст оттае, цу чулоацамах къамаль де хар.
23	Шеденпайкан С. «Бластьен бут», Хъоашалналькан 1. «Бласти».	1	Дешара декхараш кхоачашдара текстага болх бе хар. Кхетам болаш деша хар Іомадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар.	Шадиев Султана произведенеш ийовзаш хила. Произведенни чулоацамах лаъца къамаль де хар. Гонахъярчя Галамах бола кхетам шербар. Дийшар ваххариа дувзле хар.

2а

24	Патнанъкан С. «Оалхазараша бленаш миншта дехк», Шеденайкъан С. «Алкхашк 1овдзала яц».	1	Дешара дексхараш кхочашцида кинжкка болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоцама кертера уйла хъала хар. Тара а влаши духхала а малан дола дешаш доаладар.	Йоазонхой текстгага хъежжа з 1амига текст отгае, цу чулоцамах къамыл де хар. Шъара деша, гъехъ-тъехъгъа оаз лагъищ дагахва.	28.02
25	«Бекарг» (фальг), Хъоашапнайкъан 1. «Бумбарг»	1	Текста чулоцам хъабуцица нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малаг ла да хар, дийшачун тохкам беш брацица къамамья юкъе дизза дакъя лацар, хаттарашта дизза жол далар	Глалгай фальгаш ховш хила, цар чулоцам нийса хъабуцица, тахкар, сургашка хъежжа лоаща дувци отгаде хар, книжка тъарча хаттарашта жол дала ховргдолаш, малан кхетадеш деша. Хоржаш деша.	06.03
26	Хъоашапнайкъан 1. «Чхъовкарч», «Алкхашкаш», «Боали хъачи».	1	Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а влаши духхала а малан дола дешаш доаладар. Кертера уйла малаг ла я ховргдолаш нийса дешар.	Хашагульгов 1. Произведенеш йовзаш хила.	13.03
27	Чажкенайкъан С. «Мала мичахъя вах», Хъоашапнайкъан 1. «Готахвазилг», «Борг1илг».	1	Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоцама кертера уйла хъала хар. Тара а влаши духхала а малан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.	Глалгай поэтий байташ ховш хилар. Байта сурт дешашца дилар, чулоцам тахкар, байташ дагахва ешар. Оаза низаца байта чулоцама логически тохар д.e.	20.03
28	Шеденайкъан С. «Багахбуциам». Дагардергаш.	1	Дешара дексхараш кхочашцида текстца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоцама кертера уйла хъала хар.	Глалгай багахбуциамах кхетам хила, къоарга малан чулоцаш отгадьчча багахбуциама доакъон ховш хила.	03.04
29	Пхъабуаргаш, Тхъуж-иили, Малав майраг ла. Хъоастарг. «Цогала питам» (клоанолг).	1	Дешара дексхараш кхочашцида текстца болх бе хар. Кхетам болаш деша хар 1омадар, хоржаш дешар, чулоцама кертера уйла хъала хар.	Глалгай багахбуциама доакъон ховш хила, уж шоайла къоастаде, масалан доцадце.	10.04

30	«Борзи ж1алии» (клоанолг), «Кери къайти» (клоанолг), «Нали, цогали, борзи» (клоанолг).	1	Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцар нийса план оттаяр, кертерадар а доацар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш бераши къамаыла юкъе дизза жоп далаар.
			Клоанолгаш довзаш хила, цар м1ан тахка ха, чулоацам хъабувцар, оаз тоаеш дешар, оазаца безам е цабезам гучбаккхар. Хаттараш оттаде а, хоржаш деша.
31	«Цогали боабашки» (файлг). «Даде к1альнк» (файлг), «Дог-майра Уртиг» (файлг).	1	Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а в1аши духхала а м1ан дола дешаш доаладар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр.
			Г1аг1ай фальгаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувцар, тахкар, сурташка хъежжка лоацца дувцар оттаде хар, книжка тъарча хаттарашта жоп дала ховргдолаш, м1ан кхетадеш деша. Хоржаш деша. Фольклора тайпаш ховш хила. Фальгата турпалий оамалаш тахка хар, фальга план оттаяр, чулоацам хъабувцар.
			Майралахи хъалькалахи лаьца фальгаш хар, тарадар доаладар, шарьра, бларчча дешашца дешар. Дувцара къамаыль шарьдар, чулоацам хъабувцар.

Произведене кертерч турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцира нийса план отгаяр, кертерадар а доашар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дақъа ланар, хагтарашта дизза жоп далар.	Фаылга турпалий оамалаш тахка хар, оазаца хъай цардара бозам е эглазло хъабъокхар, фаылга план отгаяр, чулоацам хъабувциар. Беламе дувнараш ховш хила, тайп-тайпарча книжкаш тара, журналаш тара уж дешар, чулоацама тохкам бе хар, хъабувциар. Кхийола гъалгай багахбувиама жанраши хар. Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а вланни духъяла а чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вланни духъяла а малан доля дешаш доаладар.	
	Кхетам болаш деша хар йомадар, хоржап дешар, чулоацама кертера уйла хъаала хар. Тара а вланни духъяла а малан доля дешаш доаладар.	Текста эмоциональни оамал къоастаяр..Текста эмоциональни оамал къоастаяр. Тара а вланни духъяла а малан доля дешаш доаладар. Кертера уйла малагла я хөвргдолаш нийса дешар.

32	«Деглар-м хъат! дооѓадаагдада (файл), «Боджи борзи» (файл).	1	<p>Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъала хар. Тара а влаши духьала а малан душааш дооѓадар.</p> <p>Текста эмоциональни оамал къоастяр.</p> <p>Произведене кертерча турпала оамалий тохкам бар, текста чулоацам хъабувцира нийса план отгаяр, кертерадар а доацар а малагла да хар, дийшачун тохкам беш берашца къамаъла юкъе дизза дакъя лацар, хагтарашта дизза жол далар.</p>	<p>Фаългаш хар, гарадар дооѓадар, шаъра, блаирча дешашца дешар. Дувцира къамаъл шарьдар, чулоацам хъабувциар.</p> <p>Глаглай фаългаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувциар, тахкар, сургашка хъежжа лоацца дувциар оттаде хар, книжка т'арча хагтарашта жол дала ховргдолаш, малан кхетадеш деша. Хоржаш деша.</p>	08.05
33	«Оакхарий чарахъе» (файл), «Хъинар дота пхъид», «Борглани котами».	1	<p>Дешара деххараш кхочашща книжка болх бе хар. Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъала хар. Тара а влаши духьала а малан дола дешаш дооѓадар.</p> <p>Кхетам болаш деша хар ломадар, хоржаш дешар, чулоацама кертера уйла хъала хар. Тара а влаши духьала а малан душааш дооѓадар.</p> <p>Текста эмоциональни оамал къоастяр.</p>	<p>Фольклора тайпаши ховш хила. Фаълга турпалий оамалаш тахка хар, фылга план отгаяр, чулоацам хъабувциар.</p> <p>Дийнатех дола фаългаш ховш хила, Шаъра, оаз тоаеш бларчча дешашца деша. Оазаца шийна фылга турпалех хетар хъагойтар, нийса хъабувциар. Дешашца фылга турпала сурт-сигат дила хар.</p>	15.05
34	«Циски цогали» (файл), «Ломи цогали» (файл). «Хъоара кад балара», «Вас хинна лагт со», «Говор хила глийрта вир», «Ада хана ул вай?»	1	<p>Хъахиннаучини баҳъдан и юкъера бувзам гулабакхар, дувцира къамаъл оттаде хар, блаирча дешашца дешар, къамаъла уйла ёш. Кертера уйла малагла я ховргдолаш нийса дешар.</p>	<p>Глаглай фаългаш ховш хила, цар чулоацам нийса хъабувциар, тахкар, сургашка хъежжа лоацца дувциар оттаде хар, книжка т'арча хагтарашта жол дала ховргдолаш. Хоржаш деша. Фольклора тайпаши ховш хила.</p>	22.05